

VIN SPIONII, VIN PUHOI..

Lupta cu spionii străini este o ocupație mai veche, moștenită de societatea noastră de la tătucii Stalin. Pe vremea lui, sub pretextul luptei cu spionii, au avut de suferit sute de mii de suflete nevinovate – savanți, oameni politici și de cultură, comandanți de oști. Se schimbă timpuri și generații, iar lupta cu spionii rămâne la ordinea zilei.

Aflăm că în sudul Basarabiei își fac de cap spionii români. Cine sunt ei și cum acționează am aflat nu demult, după o manifestație de protest din 11 iunie curent, organizată în fața Consulatului General al României din Odesa de către reprezentanții comunității moldovenești din regiune. O televiziune din Odesa a pregătit un reportaj de la manifestație. În cele vizionate, l-am auzit și văzut pe un tânăr participant la miting cu următoarea explicație. În ajunul zilei de 15 iunie, când îl omagiem pe Mihai Eminescu, de peste Prut vin mai multe autocare cu români. Cazați în familiile cetățenilor ucraineni, ei desfășoară acțiuni subversive, românizându-i și cumpărându-i pe toți, dându-le cetățenie românească și pașapoarte românești. Despre aceasta a vorbit un alt participant, de la Cetatea Albă, dacă nu greșesc.

Nu e a bine, dacă la tot pasul ți se năzar spionii români. Dacă în niște ansambluri muzicale de copii vedem echipe diversioniste (diversiune ideologică) și ne ferim de ele ca dracul de tămâie, înseamnă că se întâmplă ceva cu noi, ceva rău de tot. Dacă vom continua tot așa, riscăm să transformăm localitățile noastre în teritorii izolate de civilizație, de parcă ar fi undeva în junglele Amazoniei. În fața așa-zisului pericol românesc, uităm și de bunul simț și de elementara ospitalitate omenească.

Membrii Asociației ASTRA, Despărțământul „Mihail Kogălniceanu” din Iași – oameni de cultură, profesori universitari – veniți în regiune cu prilejul tradițiilor *Denii eminesciene* în iunie curent, au rămas, bunăoară, șocați de primirea ce li s-a făcut la Satu Nou, raionul Sărata, sau la Reni. Avuseseră acolo înțelegeri prealabile să fie primiți cu programul pregătit. Mitingul moldovenilor din Odesa a pus în

gardă autoritățile locale. Li s-a adus aminte de vigilența și de riposta pe care trebuie s-o dea uneltirilor spionilor străini.

Nu vi se pare, fraților, că, așa stînd lucrurile mai departe, am putea să ne dezvățăm a comunica în mod normal cu lumea ce ne înconjoară? Înțeleg că ni-i bine în găoacea noastră și nu ne place cînd cineva îndrăznește să ne tulbure liniștea la care ținem atît de mult. Vedeti, însă, că nu mai trăim în evul mediu, ca să ne ascundem de restul lumii după zidurile feudei noastre. Și mai zicem că am vrea să ne integrăm în Europa mileniului trei...

Cronicar

*

„NOI SUNTEM ÎN STARE SĂ NE APĂRĂM DE INVAZIA ROMÂNEASCĂ”

Așa a declarat pentru Telecompania Academia, din Odesa, într-o emisiune din 14 iulie curent, A. Fetescu, președinte al Asociației Național-Culturale a Moldovenilor din Ucraina. „Mi v sostoianii zascititi sebea ot rumanskogo nasestviia” – așa sună cele spuse de el în limba rusă, precum au fost rostite. Ni s-a dat de înțeles că cele declarate de liderul moldovean pornesc de la întreaga comunitate a moldovenilor din Ucraina, pe care o reprezintă. Să știți că nu este chiar așa. Cunoscînd cum stau lucrurile de ani de zile, putem afirma, fără teama de a greși, că în regiunea Odesa conaționali noștri trăiesc cu grijile și nevoile lor grele, iar Asociația Moldovenilor cu sarcina ideologică pe care o are de la fondarea sa – de a lupta împotriva așa-numitei românizări a etnosului „moldovenesc”. Din punct de vedere național-cultural și sub aspectul păstrării identității etnice, situația românilor sud-basarabeni este jalnică, fără exagerări. Au fost deznaționalizate mai bine de două treimi din școlile cu predare în limba română (moldovenească).

În localitățile populate preponderent de confrății noștri, în bibliotecile școlare și sătești, ca și cu ani în

urmă (în perioada sovietică), predomină literatura în grafie chirilică. Un spectacol de teatru sau o lansare de carte aici sunt percepute ca ceva descendent din spațiul extraterestru. Niște proiecte culturale cu adevărat valoroase pentru conaționali, cum n-au existat, așa nici nu există pînă în prezent. Valoroase, adică capabile să depășească nivelul amatorismului și superficialului ce domină, de cele mai multe ori, la nivel local și raional în regiune.

Această situație nu-l neliniștește cîtuși de puțin pe A. Fetescu. Faptul de ce nu-l neliniștește se explică foarte ușor. Asociația pe care o conduce, în tandem cu administrațiile locale, nici nu-și propune, prin ceea ce face, să creeze condiții în care moldoveanul din sudul Basarabiei ar evolua ca nivel de cultură, inteligență, percepere a valorilor naționale, în primul rînd. Ei au nevoie să mențină comunitatea moldovenească izolată de restul spațiului românesc, în prizonieratul nostalgiilor comuniste postsovietice. Ca membrii acestei comunități nu cumva să înceapă a vorbi corect limba maternă (fără rusisme), ca nu cumva, în cîntecele și dansurile lor, să depășească nivelul veseliiilor de nuntă și să promoveze valorile autentice ale cîntecului și dansului românesc.

În fine, ca nu cumva, Doamne ferește, să-și dea seama că moldoveanul, ca și dobrogeanul sau maramureșeanul, e viță a aceluiși neam.

Pentru a evita toate aceste fenomene nedorite, se impune ca moldoveanul sud-basarabeian să fie scutit de orice influențe nedorite, în primul rînd de peste Dunăre, iar de cîțiva ani – și din partea Chișinăului. Se cere ca el să fie ținut aici, între Dunăre și Marea Neagră, în stepa strămoșească, cu tradiționalele sărbători și festivaluri moldovenești, organizate, firește, de Asociația Moldovenilor. Niște schimburi culturale efective, la nivel de școli, biblioteci, case de cultură, între comunitatea moldovenească și restul spațiului românesc, practic nu există. Din lipsă de mijloace, colective aparte nu-și pot permite să plece la Galați, Iași sau Brăila, pentru a participa la vreun festival sau concurs.

Mai rămîne un lucru. Mai rămîne ca nimeni de dincolo de stepa Bugeacului să nu-i tulbure liniștea patriarhală, să zacă tot (sau aproape tot) așa cum zace acum, cu gîndul la vremea de odată, cînd salamul și vodca costau o nimica toată și ne era așa de bine sub conducerea înțeleaptă a partidului comunist. Pentru ca străinii de peste Dunăre să nu se abată asupra noastră cu viziunile și ideile lor infecte, ei sunt catalogați drept dușmani, iar A. Fetescu, ca un brav comandant de oști, declară că moldovenii din regiunea Odesa sunt în stare să se apere de invazia

românească. Cine, așadar, sunt dușmanii de care ne apărăm de ne sar capacele?... Chiar în primăvara trecută a încercat să ne atace un detașament de vreo 70 de inși – Corul Academic „G. Musicescu” al Filarmonicii din Iași. Le-am dat riposta cuvenită. Au să țină minte mult și bine aflarea în sudul Basarabiei, cu mai mulți ani în urmă, artiștii renumitului teatru bucureștean „Nottara”. Sălile caselor noastre de cultură au fost goale. De istoricii, scriitorii de dincolo nici nu mai vorbim. Înainte mai reușeau ei, cîte unul-doi, să ajungă pe la Reni sau Ismail, cu activitățile lor suspecte. Acum nu mai ajung, că noi ne apărăm cu îndemînare.

La modul serios, ar fi de spus că, de fapt, comunitatea moldovenească din regiunea Odesa suferă nu de invazia românilor, ci de invazia inculturii și a degradării intelectuale, în condițiile în care se face tot posibilul pentru a o izola de orice contacte civilizatoare cu confrății din spațiul românesc european. Lucru după care și A. Fetescu, și autoritățile locale de diferite niveluri vorbesc, fără a se sinchisi, despre necesitatea de a respecta caracterul neaș, specificul irepetabil al comunității moldovenești din regiune, dreptul moldoveanului de a se autoidentifica, ca etnie, așa cum găsește el de cuviință. Așa este, orice cetățean are asemenea drept. Am ajuns, însă, la situația cînd moldovenii din regiunea Odesa, mai ales în Transnistria istorică (raioanele Kotovsk, Ananiev, Krasnae Okna), se declară cu ușurință, la recensămintele populației, nu moldoveni, ci ucraineni. Lipsiți de limba maternă în școli, de o viață culturală națională autentică, de libera comunicare cu confrății din alte zone geografice, ei au fost deznaționalizați, adică asimilați, adică și-au încetat existența ca grup etnic autohton.

Exact aceleași procese au loc azi în raioanele regiunii Odesa din Basarabia istorică. Despre asta ar trebui să declarăm cu orice ocazie potrivită și să tragem alarma, nu despre invazia românească. În starea la care s-a ajuns în prezent, nu mai este nevoie de nici o invazie. Procesele distructive, ce ruinează comunitatea moldovenească, n-au fost aduse de undeva de aiurea, ci au evoluat și au dat rod acasă, în sînul comunității. Așa că haideți să nu căutăm invazii și năvălitori pe care am da vina.

[Articole publicate în almanahul „Sud-Vest”, anul II, nr. 8 (13), august 2013, p. 1 și 2]